

COACHEND TOEZICHT & HANDHAVEN VAN DE ALCOHOLWET

VAN BESTRAFFEN NAAR ONDERSTEUNEN

Wat is coachend toezicht en handhaven en waarom werkt het?

Toezicht en handhaving is vaak reactief in plaats van preventief: iemand overtreedt een regel en er volgt straf. Coachend toezicht en handhaven is een preventieve vorm van handhaving. Het is een onderdeel van de gemeenschapsaanpak STAD om (problematisch) alcoholgebruik te voorkomen, met positieve lange-termijn effecten. Het betekent dat je alcoholverstrekkers – met name barpersoneel en horecaondernemers- vooraf helpt om zich aan de regels te houden, in plaats van ze achteraf te straffen. Als iemand zich niet aan de regels blijft houden, kan er alsnog een sanctie komen. Je helpt eerst, maar natuurlijk niet oneindig. Deze werkwijze is onderzocht en werkt goed, omdat:

- Je alcoholverstrekkers bewust maakt van de regels en dat je hen helpt om zich eraan te houden;
- Je in gesprek blijft met de alcoholverstrekkers en politie, een goede relatie met ze opbouwt en;
- Je samen werkt aan gezamenlijke doelen, zoals naleving van de leeftijdsgrens, het tegengaan van doorschenken bij dronkenschap en het verminderen van overlast.

Met weinig capaciteit toch veel impact maken

Coachend toezicht en handhaven is een manier van toezicht en handhaving die ook gebruikt kan worden wanneer in een gemeente de uitvoeringscapaciteit niet groot is. Coachend toezicht en handhaven gaat om effecten op de lange termijn en om de duurzame samenwerking tussen toezichthouder, politie en alcoholverstrekker. Bij deze werkwijze kan je ook gemakkelijk gebruik maken van andere capaciteitsbesparende middelen, zoals:

- Huisregels: door bijvoorbeeld een poster op te hangen met huisregels maak je niet alleen de wet, maar ook de norm zichtbaar en bespreekbaar. De aanwezigheid van huisregels zorgt al voor een verhoging van naleving van regels. En het geeft barpersoneel een back-up wanneer ze iemand aanspreken op ongewenst gedrag.
- Sfeerbewakers en tussenpersonen: mensen die op locatie – zoals een café of op straat - de sfeer bewaken. Zij gaan laagdrempelig het gesprek aan met bezoekers over gedrag, regels en normen. Dit kunnen portiers, beveiliging, barpersoneel of ingehuurd personeel (specifiek voor deze rol) zijn. Zij kunnen direct schakelen met toezichthouders of politie, wanneer dat vooraf besproken is.
- Snellere proces-verbalen: in plaats van alles ter plekke in te vullen worden de gegevens gevraagd en later verwerkt. Officiële documenten – zoals brieven met tips en waarschuwingen – worden achteraf verstuurd.

Hoe doe je aan coachend toezicht en handhaven in een gesprek?

- 1 Het coachen start met observeren, benoemen wat je ziet en regels & verwachtingen uitspreken
- 2 Het gesprek vervolgt met open vragen stellen over motivatie en redenen - én de ander tot een oplossing laten komen met behulp van coachende vragen
- 3 De dialoog sluit af met het maken van afspraken op basis van vertrouwen

Technieken uit motiverende gespreksvoering kunnen hierbij helpend zijn.

Hoe bepaal je welke werkwijze je kan inzetten?

Coachend toezicht en handhaven is slechts één manier van toezicht en handhaving, naast bijvoorbeeld waarschuwen en sanctioneren. Het S.A.R.A. model is een hulpmiddel om te besluiten welke manier van toezicht en handhaving je per situatie kunt inzetten:

Stappen	Vragen die je jezelf kan stellen	Mogelijke antwoorden
Scannen: risicoplekken	<ul style="list-style-type: none"> • Welke risicoplekken zijn er? • Wanneer zijn het eigenlijk risicoplekken?	<ul style="list-style-type: none"> • Openbaar dronkenschap op een plein • Grensoverschrijdend gedrag in de kroeg • Geweldpleging in een donkere steeg zonder cameratoezicht • Bezit alcoholhoudende drank minderjarige op de dorpsstraat • ....
Analyse: achterliggend probleem	<ul style="list-style-type: none"> • Waarom is het een risicoplek geworden? • Kunnen wij reageren?	<ul style="list-style-type: none"> • Ze laten dronken mensen toe • Ze schenken door aan dronken mensen • Ze schenken aan minderjarigen • Er is weinig sociale controle • Het ligt wel/niet binnen onze bevoegdheden • ....
Respons: kiezen van passende werkwijze	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe reageren we?	<ul style="list-style-type: none"> • Coachen • Afspraak met eigenaar maken • Een training aanbieden • Sancties • Politie betrekken • ...
Assessment: opvolging	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft onze reactie effect gehad?	<ul style="list-style-type: none"> • Ja, namelijk ... • Nee, namelijk ... • ....

Kijk voor meer hulpmiddelen en informatie over toezicht en handhaving van de Alcoholwet op het [kennisplatform Handreiking Alcoholwet](#).

Colofon

Auteur: Hilde van Ravenswaaij

Mede mogelijk gemaakt door financiering van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Ontwerp: The Creative Hub | Canon

2025

In samenwerking met

